

od verha do tal; spodnji konec vervce pa naj se položi v posódo, ki je z vodo napolnjena in zraven drevesa stoji; v eno posódo se morejo vervce od več bližnjih dreves položiti. Na Francozkem so to večkrat poskusili in drevesa zmerzline obvarovali. Zapazili so pri tem, da je voda v tistih posódah, kamor so bile z dreves vervce napeljane, po verhu zmerznila, čeravno v drugih posódah ni bilo nič ledú viditi, — ali cvetja in perja tako obvarovanih dreves ni slana celo nič zasmodila. Kakor železne na koncu pozlačene štange na hišah in stolpih vlečejo strelo na-se, da brez škode po njih švigne v zemljo, tako — pravijo — tudi kopna vervca vleče slano na-se. — Predamo kakor smo kupili; poskušnja bi ne bila ne težka ne draga.

Obertnijske reči.

(Marmor in marmorni izdelki v cerkvah ali družih poslopjih se dajo lepo očediti), če so zavolj starosti ali družih vzrokov že zlo vmazani, če se nekoliko živega apna zmeša z gosto žajfnico tako, da je ta zmes smetani podobna, in se potem z njo namaže marmor. Skozi 24 do 30 ur naj ostane marmor tako namazan; potem pa naj se omije z žajfnico, — in čeden bo in ličen kakor nov! — Tako svetuje, kakor „Neue Erf.“ pišejo, ameriški časnik „Scientific American“.

Ali se res bolezen, ki se po domače vrok imenuje, z očmi drugim vcepljuje?

Ta nadloga bi se skoraj smela národna imenovati, ker je berž ko ne po vsi deželi razširjena.

Kadar koga med kmečkimi ljudmi začne glava boleti, mu nobena jed ne sladí in so mu oči v tesnobi, kakor da bi premalo prostora v jamicah imele: takrat pravijo ljudje, da se ga je „vrok“ prijel, da je „vročen“, ali kakor v tej okolici pravijo, da je „vročljiv“.

Tak bolnik se pa kmalo ozdravi z nekim domačim preprostim zdravilom. Veržejo namreč nekoliko živih ogljev v skledico z vodo, ktero si bolnik sam ali mu je kdo drug enmalo časa na glavo derží, da soparica bolniku okrog glave puhti; tudi bolnik nekoliko te vode popije, — in v kratkem jenja „vrok“.

Žalostneje nasledke ima pa, kakor ljudje mislijo, ta nadloga pri živini. Marsikrat je slišati, da komu kak lep vol cepne, če ga je kdo, ki ima škodljive oči, preveč ogledoval, da je potem vol vročljivosti nalezel, ki se, če se dôba zakasni, malokdaj ozdravi. Tako pravijo ljudje.

Od neke žene mi je znano, da, ko je prascom v korito jedí vsula, in je na to pritekla sosednja jih občudovaje gledat, so prasci hrano pustivši, začeli po hlevu riti. Zastran tega gre žena nemudoma dobro daleč v sodnijo sosednjo tožit. Sodnik v zadergi, ker ne najde nobene postave zoper krivico vroka, pošlje ženo k duhovnemu v poseben poduk.

Ravno iz strahú, da bi se mu živina ne vročila, je nekteri kaj nerad v hlevu dovoli ogledovati, pa se tudi marsikdo, ki se boji s svojimi očmi sosedovi živini škodovati, skerbno ogiblja, da je ne pogleda. Kar mene vtiče, nisem te nadloge pri svoji živini nikdar zapazil.

Zoper živinsko vročljivost se mnogo mnogo pomočkov rabi, ki so večidel vraže.

V nekterih krajih menijo, da začne živina, ako jo je kak ptujec posebno gledal, se med seboj kar hudo čertiti, da ne porajta hrane, gerdo gleda, rencí, ter z nogami gnoj razgreblja. Te znamenja razodevajo po njih mislih vrok. Ljudje jo z žegnano vodo škropijo in pravijo, da vselej pomaga.

V drugih krajih pravijo, da je treba vročljivo živino skoz velik obroč prepeljati. Kaj čuden lek!

Spet drugod terdijo, da se živina, kadar je vročljiva, mora opahati. Opahanje se pa tako dela, da kdo vzame klobuk ali pa kako cunjó, ter se živini okrog nog, okrog glave in tudi drugod s klobukom maha, z cunjó pa najraje ženske okoli vročljive živine svoje burke uganjajo. Ali ni vse to bosa? Ako je živina bolna in če bolezen sčasoma sama po sebi ne preide, se bo javalne s klobukom ozdravila, in tudi cunjá, če je tudi kdaj draga in v časti bila, živini ne bo smerti odpodila.

Morda je tudi ta pomoč zoper vrok, s ktero se po vražni šegi prisad izgovarja, takole: „Prisad pojdi iz mesa pod kožico; spod kožice na dlako: iz dlačice na travico; iz travice na lističek; iz listička na skalnato ost, kjer zvonovi ne zvonijo, kjer petelin ne poje; tam bo za te dobro, tam boš prebival!“ Vsako besedo pri „izgovarjanji“ je treba dvakrat ponoviti in dvakrat „amen“ pristaviti, da pomaga. Tako pravi stara vraža — plod neumnosti nekdanje pa tudi semtertje še današnje!

Po nekterih izgledih mi je znano, da je marsikrat živini, če se ji „vrok prisadi“, žalostna osoda odločena, zakaj nekteri ljudje se za druge zdravila več ne starajo, ako tisti, ki so v tistem kraju zoper to nadlogo navadni, precej ne pomagajo.

Naj vam bodo ljube „Novice“ vrok v potres izročeni! Ve mu zamorete bolj v serce pogledati in spoznati: ali je tudi menda v kaki zvezi z živalskim magnetizmom?

Križnogorski.

Dostavek vredništva. Težko uganjko ste nam, častiti Gospod! dali s to zastavico, ktera zadeva neki prikazek, o katerem nimamo popolnoma gotovih skušinj, toliko več pa navskriž misel. Eni verjamejo vse, drugi ne verjamejo nič. Naše lastne skušnje nas stavijo v sredo — „zlato skledo“. Da človek človeka vroči, tega smo tudi mi za svojo stran popolnoma prepričani, in si razlagamo to po tisti prečudni moči, ki se živalski magnetizem imenuje. Dozdeva se nam ta reč, kakor da bi strela (elektrika) iz oči enega človeka v oči družega šinila, po očesni čutnici pa možgane zdražila, da človeka, ko bi trenil, začne glava boleti ali vročen postane. Tudi naj le poskusita dva človeka, ki se blizo skupej vstopita, delj časa si naravnost in serpo v oči gledati; kmali ju bo glava bolela, ako sta le nekoliko občutljive nature. Da ima oko (pogled) prečudno moč, tega ne bo nihče tajil, kdor vé, da ravno s hudim pogledom krotijo ljudje najdivjšo zverino: leve, rise itd. Znano je dalje, da tudi živali do živali je ta moč lastna; tako, postavimo, je znano, da nektre kače s hudim pogledom umertudijo nektre tiče tako, da jim nehoté v žrelo padajo. Da ima hudo okó človeško do človeka, pa tudi do popolnejše (večje) živine, in žival do živali s svojim pogledom čudno (magnetično) moč, tega smo tedaj popolnoma prepričani. S tem pa je naše prepričanje tudi pri kraju. Da človek utegne živino vročiti, kakor smo ravno rekli, radi verjamemo, — da bi pa po človeku vročena živina kaj več terpela kakor človek, kterege le glava boli ali da se mu k večem včasih težko dela, o tem nimamo mi nobenih skušinj. Preprosti in vražni ljudje, kateri so berž pripravljene to ali uno bolezen copernicam podtikati, nam nemorejo zastran vrokov pri živini porok biti. Lahko je včasih deset drugih vzrokov najti, da živina tako zbolí, da pogine, — ali nevedni ljudje ne vidijo tega, kar jim je družega pred nosom škodljivega, in le copernice ali morebiti tudi vroki morajo krivi biti; nemarnost se pa še raje skriva pod krilo copernic in vrokov, da odverne od sebe krivdo bolezni.

Drago nam je bilo, da ste častiti gosp. Križnogorski sprožili govor od vrokov, o katerih pri živini bi le radi zvedili gotove znamenja po zanesljivih ljudéh, ki umejo vse dobro preiskovati in razločevati. „Ne bodi vročen“ ali „vročna!“ je tako navaden pregovor po vsem Slovenskem, kadar kdo pervikrat kakega otroka ali živino ogle-